

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשע"א

פועל יכול לחזור בחצי היום

א. פועל יכול לחזור

1. עז. "אמר רב הלכה כרבי דוסא... כמה שנים" (התמקדו באיבעית אימא במה שנוגע ליכולת פועל לחזור בו, ואל תסתבך בעניין עייל ונפיק אזוזי).
2. ב"מ י. "רב נחמן ורב חסדא דאמרי תרוייהו... ולא עבדים לעבדים".
3. ירושלמי פ"ו ה"א, י' ע"ד, "ר' זירא בשם רב הונא... כרבי דוסא".
4. ירושלמי פ"ו ה"ב, י"א ע"א, "רב אמר כי לי... בעל הבית".
5. ב"ק קטז: "ת"ר שיירא שהיתה מהלכת במדבר... ולא עבדים לעבדים".

ג. הערות על הסוגיה

1. י. בתד"ה יכול לחזור בו.
2. לפרשנות הירושלמי – ראו את ביאור ר"ש ליברמן בירושלמי נזיקין עמ' 164 הפירוש לשו" 24 (למטיבי לכת – פירוש נתיבות ירושלים לירושלמי).
3. האם יש מקרה שגם לרב פועל לא יוכל לחזור בו?
(א) שו"ת הריטב"א סימן קי"ז.
(ב) שו"ע חו"מ סימן של"ג, בש"ך ס"ק י"ד.
4. גבולות דינו של רב - האם יש איסור להשכיר עצמו לתקופה ממושכת?
(א) י. תד"ה כי לי ובהגהת הגר"א ס"ק א'.
(ב) הגהות מרדכי לפרק האומנין, רמז תנט - תשובת המהר"ם (בדפי המרדכי עמ' 172, מצורף) (התמקדו עתה במה שנוגע לשאלה האם הוא מוגבל בזמן חוזה העבודה, בהמשך נעסוק בשאלת הדין בחלה ולא עבד).
5. קבלן: האם קבלן לא יכול לחזור בו או שחוזר וידו על התחנות?
(א) מח. תד"ה והא בעי לממשך תספורת (ריטב"א שם ד"ה והא בעי).
(ב) תשובת הר"י המובאת באור זרוע לבבא מציעא סימן קמח.
(ג) הגהות אשר"י על הרא"ש לפ"ו סימן ו' ד"ה ומכל זה משמע (קלח. ברא"ש, מצורף).
6. חלה:
(א) קידושין יז: (שורה אחרונה), "דתניא מנין לבורח... וחיוב להשלים", ובתד"ה חלה שלש.
(ב) חיזרו לתשובת המהר"ם לעיל בהגהות מרדכי, וראו את דבריו על מלמד שחלה.

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשע"א

7. אונאה בשכירות פועלים :
- (א) בבא מציעא נו, "בעי רבי זירא שכירות... מכירה היא".
- (ב) רמב"ם הלכות מכירה פ"ג הלכות טו, יח.
- (ג) חידושי הרמב"ן ב"מ נו : ד"ה הא דאמרינן.
8. פסק - רמב"ם הלכות שכירות פ"ט ה"ד.
9. להרחבה – מחנה אפרים הלכות שכירות פועלים סימנים א, ב, ה (אני שולח את כל הלכות שכירות פועלים במחנה אפרים, הסימנים הנ"ל הם העיקריים הנוגעים למה שצוין בדף זה).

ד. הלכות מלמדים

- אצל חכמי אשכנז יש דיונים נרחבים על דיני מלמדים על רקע היסודות העולים מהסוגיות שלמדנו. ההפניות הן לספר ליקוט ראשונים על ב"מ ח"ב. השאלות בהם דנו :
1. הגדרת מלמד - פועל או קבלן? עיין בתשובת הר"י עמ' שכו ד"ה אשר אמרת.
2. האם חזרת מלמד מוגדרת כדבר האבד? המשך תשובת הר"י שם; התשובות בעמ' שכד-שכז.
3. במקרה של אונס - פסידא של מי?
- (א) חלה המלמד - קידושין יז. תד"ה חלה; עמ' שכג ד"ה מלמד.
- (ב) חלה התינוק או מת התינוק - ח"ב עמ' שטז ד"ה שאלתי את פי מורי; עמ' שיג ד"ה ושאלת על תינוק שחלה; תשובות מיימוניות לספר קנין סימן ל"א.
4. דיונים על כל הנ"ל במרדכי לפרקנו רמזים שמג-שמז.

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשע"א

בבא מציעא עז. - המבורג

אמ' רב הלכה כר' דוסא

ומי אמ' רב הכי והאמ' רב פועל יכול לחזור בו אפלו בחצי היום

5 וכי תימא שני ליה לר' דוסא בין שכירות לקבלנו

ומי שני ליה

והתניא

השוכר את הפועל ולחצי היום שמע שמת לו מת או שאחזתו חמה

אם שכיר הוא (עז עמוד ב) נותן לו שכר

10 ואם קבלן הוא נותן לו קבלנותו

מני הא?

אילימא רבנן, מאי אריא שמע שמת לו מת או שאחזתו חמה דאניס, כי לא אניס נמי, הא אמרי רבנן יד

פועל על העליונה!

אלא לאו ר' דוסא היא, ושמע מינה לא שני ליה בין שכירות לקבלנות!

15 אמ' רב נחמן בר יצחק בדבר האבד ודברי הכל.

תנן כל המשנה ידו על התחתונה וכל החוזר בו ידו על התחתונה

בשלי כל המשנה סתם לן כר' יהודה, אלא כל החוזר בו לאיתויי מאי, לאו לאיתויי פועל ור' דוסא

אלא ר' דוסא תרתי אמ' ורב סבר לה כותיה בחדא ופליג עליה בחדא

20

איבע' אימ' כל החוזר בו ידו על התחתונה

כדתניא

כל החוזר בו ידו על התחתונה, כיצד?

מכר לו שדה לחברו באלף זוז ונתן לו מהם מאתים זוז

25 בזמן שהמוכר חוזר בו יד לוקח על העליונה,

רצה אומ' לו תן לי מעותי או תן לי קרקע כנגד מעותי, מהיכן מגביהו מן העדית

ובזמן שהלוקח חוזר בו יד מוכר על העליונה,

רצה או' לו הא לך מעותיך או הא לך קרקע כנגד מעותיך ומהיכן מגביהו מן הזבורית

רבן שמעון בן גמלי או' מלמדין אותן שלא יחזרו בהן.

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשע"א

30 כיצד כותב לו אני פלי בר פלי מכרתי שדה פלי לפלי באלף זוז ונתן לי מהם מאתי זוז והריני נושה בו שמנה מאות זוז

בבא מציעא י. - המבורג

ורב נחמן ורב חסדא דאמרי תרויהו המגביה מציאה לחברו לא קנה חברו, מאי טע' הוה תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים וכל תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא קנה. 35

איתיביה רבא לרב נחמן:

מציאת פועל לעצמו,

במה דברים אמורים? בזמן שאמי לו נכש עמי היום עדר עמי היום, אבל אם אמי לו עשה עמי מלאכה היום, מציאתו לבעל הבית. 40

אמי ליה שאני פועל דיד בעל הבית הוא.

והאמי רב פועל יכול לחזור בו אפלו בחצי היום?

אמי ליה כמה דלא הדר ביה יד בעל הבית הוא, [כי] הדר ביה טע' אחרינא הוא דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם ולא עבדים לעבדים

בבא קמא קטז: - המבורג

תנו רבנן 45

שיירא שהיתה מהלכת במדבר ועמד עליה גייס וטרפה ועמד אחד והציל הציל לאמצע

ואם אמי לעצמי אני מציל הציל לעצמו

אמרי היכי דמי

אי דיכולין להציל אפלו אמי נמי ולא כלום הוא

ואי דאינן יכולין להציל אפלו לא אמי נמי 50

אמי רמי בר חמא הכא בשותפין עסיקינן וכגון זה שותף חולק שלא מדעת חברו

אמי (מפלג) פליג לא אמי לא פליג

55 ורבא אמי הכא בפועל עסיקינן וכדרב דאמי רב פועל יכול לחזור בו ואפלו בחצי היום

אמי מהדר הדר ביה לא אמי לא הדר ביה

רב אשי אמי הכא במאי עסיקינן ביכולין להציל על ידי הדחק

לא אמי אמרי ליה אי הוה אמרת לן [הוה] מסרינן נפשן

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשע"א

60 אמ' ויתבו אינהו אסוחי אסחו דעתיהו

תלמוד ירושלמי מסכת בבא מציעא פרק ה דף י טור ד /ה"ז

רבי זירא בשם רב הונא רבי בינה רבי ירמיה בשם רב הלכה כרבי דוסא

תלמוד ירושלמי מסכת בבא מציעא פרק ו דף יא טור א /ה"א

רב אמר כי לי בני ישראל עבדים אין ישראל קונין זה את זה

אמר רבי יוחנן עבד עברי היא מתניתא 65

על דעתיה דרב בין פועל בין בעל הבית יכול לחזור בו

על דעתיה דרבי יוחנן פועל יכול לחזור בו ולא בעל הבית

שו"ת הריטב"א סימן קיז

שאלת ראובן נשכר לשמעון לשמשו שנה אחת, ונשתעבד לו לזה בשטר בקנין כראוי, ובתוך השנה בא

לחזור בו. ואתה אומ' שיכול לחזור בו ואפי' בחצי היום משום +ויקרא כה, נה+ כי לי בני ישראל 70

עבדים ולא +ב"ק קטז, ב, ב"מ י, א+ עבדים לעבדים, וכיון דמשום קרא הוא אין לחלק בין שנשכר

בדבור בין שנשכר בקנין, ולא בין שכיר יום לשכיר שנה או יותר, דסוף סוף לא עבדים לעבדים אמ'

קרא, (ונשתעעת) [ונסתייעת] ממה שכתבו רבותי הצרפתים ז"ל על מי ששכר /שהשכיר/ עצמו ללמד

תינוקות, ואמרת שנראה בעיניך כי כל שאינו דן כן טועה בדבר משנה, ועל זה שאלתם הכרעתי, ע"כ

תורף שאלתך. 75

תשובה

באמת כן נראה מדברי התספות /התוספות/ כדברייך, אבל כך מקובלני ממורי הרב הגדול ר' אהרן הלוי

ז"ל וכן כתוב אצלי משמו בפי השוכר (שנים) [בשנים] או שלשה מקומות, כי הלכה רווחת אצלו משום

רבותיו ז"ל שלא אמרו שהפועל יכול לחזור בו אלא בשוכר /במשכיר/ עצמו באמירה כדין פועל של

תורה, אבל כל שנשתעבד בקנין לטפויי מילתא אתא שלא יוכל לחזור בו, וכל כי האי גוונא תנאי 80

שבממון הוא שהוא קיים, כמתנה על שאר כסות ועונה, דאפי' עונה דבר שבממון הוא כפי הפירוש

הנכון וכפי הירושלמי וכל הנאה שבגוף כדבר שבממון חשוב, כמו שאמרו בירושלמי איזהו דבר שאינו

של ממון שלא תצטרכי גט שלא תהיה זקוקה ליבם. וכליה פרקין דהשוכר את הפועלים דהיינו בפועל

שנשכר בדברים, וכל כי האי גוונא חדוש הוא ואין לנו בו אלא (חדשו) [חדשו], ועל דא אנא סמיך.

והנראה כי אף לבעלי התוספות ז"ל כל ששעבד עצמו ונכסיו לשמוש זה גובה מנכסיו (ולשכור) [לשכור] 85

משמש אחר, כל שבאת החבלה ליד בעל הבית ששוכר עליו מן החבלה עד ארבעים וחמשים זוז +שם

/ב"מ/ עו, ב+ לפי שכבר זכה לו חבלה לכך, ושעבוד נכסיו בקנין כמי שבאת חבלה לידו דמי.

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשע"א

שולחן ערוך חושן משפט הלכות שכירות פועלים סימן שלג סעיף ג

90 { יד } התחיל הפועל במלאכה, <ד> וחזר בו (ה) <ה> בחצי היום, יד חוזר, יא] ואפילו קבל כבר דמי שכירותו טו [ו] { טו } ואין בידו לשלם לבעל הבית, יכול לחזור בו והמעות חוב עליו, שנאמר: כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כה, נה), ולא עבדים לעבדים. הגה: יב] טז ומהאי טעמא אסור לפועל, יג] אפילו מלמד או סופר, להשכיר עצמו להיות בבית בעל הבית יז (ז) <ו> בקבע שלשה שנים (הגהות מרדכי פרק האומנין).

ש"ך חושן משפט סימן שלג

95 (יד) חוזר כו' כי - ב"י וז"ל כי הריטב"א בשם רבותיו שלא אמרו שפועל יכול לחזור בו אלא בשוכר עצמו באמיר' אבל כל שנשתעבד בקנין לטפויי מילתא אתא שלא יוכל לחזור בו עכ"ל וכ"כ בד"מ בסתם ולפע"ד נראה ששאר כל הפוסקים שלא חילקו בכך לא ס"ל הכי וכן נלפע"ד עיקר וגם מטעמא דלי בני ישראל עבדים ולא עבדי לעבדים משמע דבכל ענין יכול לחזו' בו וכן משמע לפע"ד ממ"ש הרא"ש פרק הזהב וטור ורבי ירוחם ושאר פוסקי' גבי משיכת כלי האומנות דאע"ג דמהני לענין קבלן שנגמ' קנין השכירות בכך מ"מ פועל יוכל לחזור ודוחק לחלק בין משיכ' לקנין דבכל דוכתא כי הדדי נינהו וגם בהגהת אשר"י ממהרי"ח פ' האומנין מדמי להו להדדי לענין זה ע"ש והבאתיו לעיל ס"ק ד' וגם נראה דהוי קנין דברים כמ"ש הרמב"ם ספ"ה מה' מכירה וסמ"ג דף קנ"ח ע"ב הרי שכי' בשטר וקנינו מפי' שילך בסחורי' עם פלוני כו' ה"ז קנין דברים כו' ואף הראב"ד בהשגות שם נראה שמוד' לו בזה ודוקא בשותפים פליג עליה בפ"ד מה' שלוחין לענין הריוח שהריוחו כבר או מטעם דכיון דמשתעבדי אהדדי לא שייך לוי' עבדים ועיין במהרי"ק שורש קפ"ב ודו"ק ואולי גם המחבר חזר בו ולכך לא חילק כאן בש"ע בין נשתעבד בקנין או לא כן נלפע"ד, שוב מצאתי כדברי להדיא בריב"ש ריש סי' תע"ו ונתתי שמחה בלבי ת"ל וז"ל שאין חילוק בין שכירות פועל ליום א' או שכיר שבת או שכיר חודש או שכיר שנה או שהוא קבלן שקבל קמה לקצור או כרם לבצור שבכל אלה א"צ קנין אלא התחלת המלאכ' היא הקנין אלא שהפועל יכול לחזור בו לעולם אפי' התחיל המלאכ' ואפי' בקנין משום דכתב כי לי בני ישראל עבדים עכ"ל ונרא' דגם הריטב"א לא קאמר אלא בקבלן ולענין שאינו יכול לחזור בו בשום ממון וכמו שכתבתי לעיל ס"ק ד' בשם הגהות אשר"י אף על פי שפשט לי הריטב"א לא משמע כן (שוב מצאתי בתשובת מבי"ט ח"א/ח"ב/ סי' קל"ב שכתב דאלו ראה הריב"ש דברי הריטב"א בשם רבותיו אולי לא הי' חולק עליה' ולפע"ד עיקר כהריב"ש וכמ"ש):

מרדכי מסכת בבא מציעא הגהות מרדכי נוספות פרק האומנין [רמז תנו]

115 כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים תימה א"כ כשם שאסור לימכר בע"ע כך יהא אסור להשכיר עצמו מדקרי הכא פועל עבד וי"ל דפועל לא מיקרי עבד אלא שכיר והא דילפינן ליה מעבד היינו לענין קולא ק"ו כיון דמקילין גבי עבד דגופו קנוי גבי פועל לכ"ש ומהאי טעמא אמרי' דמלמד

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשע"א

שחלה חצי הזמן אין חייב להשלים מדקאמר פ"ק דקדושין גבי עבד חלה ג' ועבד ג' אין חייב להשלים כ"ש פועל כדפרישית והיינו דכתיב כי משנה שכר שכיר עבדך דהיינו שש כדכתיב בישעיה שלש שנים כימי שכיר א"כ עבד עברי ו' שנים היינו משנה שכר שכיר ונ"ל דמהאי טעמא יש ליהוה למלמד או לסופר או שאר מלאכות [רמז תס] [*להשכיר] [עצמו להיות בבית בעה"ב להיות בקבע עמו ולהיות סמוך על שולחנו בלי הפסק יותר מג' שנים דכל טפי משלש שנים נפקא ליה מתורת שכיר ועבד גמור לא הוי לכל הלכותיו מ"מ כיון דנפקא ליה מתורת שכיר קא עבר על כי לי בני ישראל עבדים וקצת ראייה מפי מפנין מעשה באדם אחד שירד מגליל העליון והשכיר עצמו אצל בעה"ב ג' שנים כו' ומדנקט ג' שנים משמע דטפי לא מצי לאשתעבודי. תשובת הר"ם :

ספר אור זרוע ח"ג פסקי בבא מציעא סימן קמח

מיכן פסק רבינו תם זצ"ל דהמשכיר סופר כיון שמשך קולמוס אין יכול לחזור בו. ורבינו יצחק בר שמואל זצ"ל אומר דלא דמי דלא גרע מעבד עברי שמגרע פדיונו ויוצא. והכא לא לענין שיכול לחזור מועיל משיכת התספורת אלא לענין שיכול לעכבו במספריים עד שיספר אותו וה"ה שיכול לעכבו הקולמוס. מיהו אין ראייה מעבד עברי אלא לגבי פועל דבקבלן לא שייך כי עבדי הם ולא עבדים לעבדים כיון שאינו לא שכיר יום ולא שכיר שנה ואפשר דמהניא ביה משיכה שאינו יכול לחזור בו. והא דאיפלגו בקבלן בפי השוכר את האומנין התם שלא משך כלי אומנתו.

הגהות אשרי מסכת בבא מציעא פרק ו

ומכל זה משמע דאפי' קבלן אין בע"ה יכול לכופו שיעשה לו מלאכתו בעל כרחו אף על גב שכבר התחיל ונתקיים הדבר רק לענין שיהיה ידו על התחתונה ולעיל פרק הזהב פי' ר"ת בסופר דמושך קולמוס דשוב אינו יכול לחזור בו וכן משמע מלשון רש"י כדפרישית לעיל גבי אומנים דחזרו בהם אין להם אלא תרעומת זה על זה דאין ביניהם אלא דברים בעלמא אבל משמע אם נתקיים הדבר תו לא מצי הדרי בהו מיהו אפשר דרש"י לא אמר רק לענין בעה"ב או לשויה יד פועל על התחתונה אבל בדברי ר"ת משמע דלגמרי לא יכול לחזור בו בשום ממון ואומר שעשה בו מעשה ושמא אף על גב שהתחיל במלאכה לא חשיב קנין אלא במשיכת כליו או בקנין סודר. מהרי"ח :

חידושי הרמב"ן מסכת בבא מציעא דף נו עמוד ב

הא דאמרינן שכירות יש לה אונאה, בשכירות בהמה וכלים וכיוצא בהן היא, אבל בשכירות קרקע אין לה אונאה ולא בעבדים, דהא שכירות מכירה ליומיה היא, ובשכירות ישראל כגון ששכר פועלים יש אומרים שאין בהם אונאה דלאו ממכר הוא וכן בקבלנות.

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשע"א

- 145 שו"ת מהר"ם מרוטנבורג חלק ד (דפוס פראג) סימן תעז
+ד"ק סי' ע"א עד ואשכחן נמי דשני ר"נ. ועיי"ש סי' רמ"ז ומרדכי פי' האומני רמז שמ"ו והגמ"י פ"ט משכירות אות ה' ולעיל סי' שפ"ז + אשר אמרת יש בני אדם חלוקים להחזיק מלמד תינוקות כקבלן להיות ידו על התחונה אם יחזור בו א"כ לא ידעו פשט ההלכה במה מחלקין פועל מקבלן דבר פשוט לכל כי פועל שאינו רשאי להתבטל כמו שכיר [יום] או שכיר חדש או שכיר שנה באותו אמר [רב] (ב"מ י' ע"א וע"ז ע"א) שיכול לחזור בחצי היום מטעם עבדי הם ולא עבדי לעבדי אבל קבלן שקבל עליו קמה לקצור או בגד לארוג והוא רשאי להתבטל כשהוא רוצה [אינו יכול לחזור בו] + בד"ק רק שלאחר זמן יגמור באותו אין שייך לומר עבדי הם ולא עבדים לעבדי כיון שרשאי להתבטל כשירצה כו' + ודכותי גבי מלמד תינוקות אם שכרהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשהוא רוצה אז הוא חשוב כקבלן. אבל מה שבא לחלק בדבר האבוד בין פועל לקבלן אין נ"ל כי אין סברא לחלק ביניהם בדבר האבוד + בד"ק אי' סיום תשו' זו במקום אחר וכאן הוא סיומא + ואשכחן נמי דשני ר"נ (ב"מ ע"ז ע"ב) בדבר האבוד וד"ה בין על שכיר בין על קבלן ואף על גב דבמסקנא מסיק דלא שני לר' דוסא בין שכירות לקבלנות ועוד דלשוניא [דואיבעית אימא] + בנדפס דלשוניא רואין כי וזה אין לו הבנה + קאי שפיר שינויא דר"נ מ"מ אין לדמות כלל לדבר האבוד דודאי גבי פועל וקבלן ששוכרי אותו לדבר בשעה שהפועלי מצויי כמו בשחרית שרגילי לשכור בזה שייך דין דבר האבוד כשחוזרי בהן בחצי היום שבזמן שאין בני אדם מצויי [וגם במלמד אם היה] + חסר בנדפס + דומי דשכירת פועלי בשחרית וחוזר בו בשעה שאין בני אדם מצויי ויצטרך התינוק ליבטל לזמן מרובה כל כך [חשוב] דבר האבוד אף על גב דלא דמי לגמרי [לדבר] האבוד דמתני' [דאין] כאן איבוד לגמרי כמו פשתן אם לא יעלהו מן המשרה כי גם בכאן יש הפסד מרובה בקלקול התינוק כדאומר אם תעזבני יום יומים אעזבך. וגם בלא קלקולו איכא פסידא דלא הדר מה שמתבטל בימים שראוי ללמוד וק"ו שעשית [שאין דבר אבד] + בנדפס דבר שאין אבד + כאן לפי שאף מה שלמד כבר אין לו לרבו לשמרו בבטנו וכ"ש דמה שלהבא אין אחריות התינוק על המלמד להיות ידו על התחונה אם יחזור בו ואותו איבוד ק"ו פריכא היא דמה שלמד לא שכרהו לשמור [שהרי אין] בידו אבל על העתיד הוא שכיר לשמור התינוק מפסידא דלא הדר שהוא בידו וגם על בגד לארוג בשעה שבני אדם רגילי לקנותו ביוקר ישכרהו פועלים על כך ויהא הפסד לבעלים מרובה אם לא יגמרהו עכשיו כי לאחר זמן יהא בזול הרבה יותר מעכשיו ואני חושבו דבר האבוד והיטב יש לעשות ביטול התינוק פסידא דלא הדר כשאר דבר האבוד [ואם] בשעה ששכרהו לזה המלמד לא היו מלמדי מצויי + מעכשיו מחמת דצרכי כן הוא בנדפס + [אבל עכשיו מחמת דמצויי] העוברי ושבים החפצים לשכור עצמן ולא יצטרך התינוק לבטל בכך רק דבר מועט אין להביא כאן [דין] דבר האבוד כי אם כפי אותו זמן מועט שידוע שימצא מלמד בקרוב. וגם אותו זמן מועט אפשר שאין דבר האבוד כגון שהתינוק יודע לקרות מעכשיו בתורה ובנביאים ובכתובים בלא לימוד פעמים שהוא בריאות לתינוק כשיש לו מעט ריוח מן הלמוד ואין כופי
- 150
- 155
- 160
- 165
- 170
- 175

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק שישי – דף מספר 5

בס"ד, ג' באדר ב' תשנ"א

אותו אלא לרצונו ואין האב רגיל לדחוק עצמו על השכירות של מלמד על דבר מועט עד שיזדמנו לו אבל אם היה בענין שרגיל האב לדחוק עצמו בכך הפסידא דבר האבוד חשבי ליה ושלום יצחק ברבי שמואל.